

2017 JAN 12

Átvette:

P2

BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLETI
ÖNKORMÁNYZAT

Ikt. sz.: 2/47 - 16 /2016.

Hiv. sz.:

Kt.sz.: 2/46 - 1 /2016.

Az ülés időpontja: 2016. január 24.

E L Ő T E R J E S Z T É S

Rákospalotai vértanúk és hősök 1956-os emlékműve és
a Rákospalotai kitelepítettek 1953 emlékművének létrehozása

Tisztelt Képviselő-testület!

Idén az 1956-os emlékévkapcsán örömmel tapasztaltam, hogy kerületünkben több emlékmű is létesült. Szükségessé tartom, hogy kialakítsunk egy olyan emlékhelyet is, ahol a helyi áldozatokról is megemlékezünk. Az elhelyezés tekintetében alternatívaként Rákospalota Magyarok Nagyasszonya Főplébánia templom előtti terület jöhetne számításba. Az elhelyezés a mellékelt térképen megjelölt helyen kivitelezhető.

1. Bevezetőnek jó példával jár előttünk Rákosszentmihály, a szomszédos kerület, ahol már jóval korábban állítottak szobrot Tóth Ilonkának, a XVI. kerület szülöttének. Sőt az Állás utcai szülői házat is felújították, ahol egy csodálatos látogatóközpontot hoztak létre.

Rákospalotán az 1956-os forradalom és szabadságharc során a harcokban 6 fiatal esett el. A civil lakosság közül több mint 44 ember halt meg. Például OTTH KATALIN 17 éves tanuló. A Wesselényi utcai piacon állt sorba krumplióért, amikor egy orosz tank fordult be az utcába, s egy géppuska sorozatot adott le a sorban állókra, akik fegyvertelen gyermekek és asszonyok voltak. Ezért szükséges egy emlékhely kialakítása, hiszen azokról a fiatalokról sem emlékeztünk meg soha, akik fegyverrel a kézben védték Rákospalotát.

Először a Szentmihályi úton harcoltak, akkor még egy orosz laktanya volt a Pólus Center helyén. Állandó tűz alatt tartották a Laktanyát, hogy a tankok ne tudjanak kijönni. De mivel csak kézfegyvereik voltak a tankok kitörték. Innen átmentek a Szilas-patak partjára, itt ásták be magukat és még egy kisebb ágyút is sikerült szerezniük.

A Fót felől érkező szovjet páncélos hadosztályt próbálták megállítani, hogy ne juthassanak el a belvárosba. Amint a kelet felől érkező tankok megtorpantak, folyamatosan tűz alatt tartották őket.

Akkor még a Kossuth utcában gyönyörű parasztházak voltak és a kicsi katolikus templom tornya volt a legmagasabb. Az oroszok azt hitték onnan tüzelnek rájuk. Azonban a 6 rákospalotai fiatal a patak részsűjén hasalt. Az oroszok célba vették a templomtornyot, majd a tank leadta első lövését. Csodával határos módon a torony nem dőlt le, hanem a harang félig kikandikált belőle. Ez adja az emlékjel lelkét, a hatszögletű obeliszktetején áll, a bronzból készült kistemplom makettje, melyben működik a kicsi harang, szól a 6 rákospalotai hőseért, a 44 civil áldozatért.

1. PRUKNER GÉZA
2. FEKETE LAJOS
3. MERK LÁSZLÓ
4. KRAJCS JÁNOS

5. ULRICH ISTVÁN
6. NAGY JÓZSEF

A 44-nél több civil áldozat még kutatás alatt van.

1. DR. BARTÓFFY GYÖRGY
2. BERBÁS JÓZSEFNÉ
3. BOCSI FERENC
4. BOLDIZSÁR FERENC
5. IFJ. CIKOVSZKY PÁL
6. DÉCSER JÓZSEF
7. DOMBI SÁNDOR
8. ELEK LÁSZLÓ
9. FAZEKAS BÉLA
10. FEKETE JÓZSEF
11. GUJ JÓZSEF
12. HALÁSZ ISTVÁN
13. HALLA ISTVÁNNÉ
14. IFJ. JOSVAI DÉNES
15. KISS LÁSZLÓ
16. KLEIN GYULA
17. IFJ. KLICS JÓZSEF
18. KONTANZIN DIMITISZ ANDRE
19. KRAJCS JÁNOS
20. KRISZTOV DEMETER FERENC
21. MERK LÁSZLÓ
22. MIHÁLY JOACHIM
23. MIKLÓS MIHÁLY
24. MORVAI GYULA
25. NAGY FERENC
26. NAGY JÓZSEF
27. NYITRAI KÁROLY
28. OTTH KATALIN
29. PRUKNER GÉZA
30. RUDI GÉZA
31. SZABÓ GYULA
32. SZABÓ ISTVÁN
33. SZALAI JÓZSEF
34. SZŰCS SZABÓ BÉLA
35. TAKÁCS MÁRTON
36. TAKÚ JÁNOSNÉ
37. TÓTH DEZSŐ
38. TÓTH JÁNOS
39. ULRICH ISTVÁN
40. VALKOVSZKY KÁROLY
41. VASTAG ALBERT
42. WEINMÜLLER ANTALNÉ
43. VÉPI SÁNDOR
44. ZSOLD PÁL

A hatszögletű obeliszken 6 db dombormű, mely a 6 fiatal portréját ábrázolja, akik fegyverrel a kézben harcoltak. Alatta egyenlően elosztva azon áldozatok, akik az 1956. október 23. és november 4. között elesett és a megtorlás évei alatt kivégzett XV. kerületi bajtársaink.

Az emlékmű anyagköltsége + öntödei költség 4 000 000 forint.
A tervezést, mintázást, öntéshez való előkészítést ingyen vállalom.

2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc előzménye a kitelepítés. Rákospalotán is számtalan családot sanyargattak az 1950-es években. Például apai nagyszüleimet, mivel nem tudták teljesíteni a beszolgáltatást, ami sokszor lehetetlen volt, hiszen a tyúk nem tojt annyi tojást és a disznó sem tudott olyan gyorsan nőni. Túrúra mentek lovas kocsival kukoricáért, már majdnem hazaértek, amikor a Főti úton a rendőr 5.000.-Ft-ra büntette őket. mert vidékről hoztak terményt, hogy teljesítsék a beszolgáltatást. Akkoriban ez hatalmas összeg volt.

1952. szeptember 12-én Rákospalotáról három családot telepítettek ki Hortobágyra összesen 16 embert, köztük az akkor még csak 10 éves Lukács Lászlónét, Kovács Erzsikét. A 76 éves nagymamát, aki szívasztmás volt és betegen feküdt, ágygal együtt tették fel a teherautóra. Egész éjjel ment a teherautó, mindenki azt hitte a Szovjetunióba viszik őket, Szibériába. Mikor hajnal felé megállt a teherautó, az ávósok kiszálltak, kérdezték „hol vagyunk?“, azt mondták nem mondhatják meg. A nagymama 1952 novemberében halt meg Hortobágyon.

Az emlékmű:

A hatszög keresztmetszetű obeliszken, egy parasztember áll kaszával a kezében, mögötte családja, felesége és gyermeke, a hármaskompozíció a palotai parasztságot ábrázolja. Alatta az obeliszken a szöveg: „Rákospalotai kitelepítettek emlékműve 1953.
Utána következik 6 db dombormű, mely a kitelepítés folyamatát ábrázolja.

1. Pillanatkép: Palotai ház előtt teherautó ávósokkal, ahogy a családot felpakolják a 10 éves Erzsikét és a 76 éves beteg nagymamát.
2. Hortobágy: Birkahodállyal, szögesdróttal, pufajkásokkal.
3. Belső enteriőr a hodályban: Soronként 50 ember fekszik 5 sorban egymás mellett.
4. Kónya tanya alaprajza
5. A halál pillanata: A beteg 76 éves nagymama meghal Hortobágyon.
6. A születés pillanata: Szöcs Pálnénak megszületik Terike nevű kislánya Hortobágyon.

A domborművek alatt a rákospalotai kitelepítettek névsora, 16 név:

Rákospalota Kazinczy utca 29-ből:

1. id. Szöcs Dávid
2. id. Szöcs Dávidné
3. Kovács Józsefné sz. Szöcs Brigitta
4. Lukács Lászlóné sz. Kovács Erzsébet
5. Kovács Ferenc

6. Szöcs Ferencné sz. Moór Erzsébet
7. ifj. Szöcs Ferenc

Rákospalota Kazinczy utca 5-ből:

- 1.ifj. Szöcs Dávidné sz. Kovács Erzsébet

Rákospalota Kazinczy utca 15-ből

1. id. Szöcs Pálné sz. Farkas Teréz
2. ifj. Szöcs Pálné sz. Juhász Erzsébet
3. Szöcs Erzsébet
4. Szökc Ferencné sz. Szöcs Terézia

Az emlékmű anyagköltsége + öntödei költség 4 000 000 forint.
A tervezést, mintázást, öntéshez való előkészítést ingyen vállalom.

A két emlékmű felállításának összköltsége számításaim szerint 8 000 000 forint. A szörnyű tragédia, a kitelepítés elszenvedőinek emlékére kérem, hogy állítsunk méltó emlékművet.

Budapest, 2016. november 30.

Merk Péter
önkormányzati képviselő

Melléklet:

(1) Témafelelős:

(2) Egyeztetésre megküldve:

(3) Bizottságok: PTB ESZB VKB KKB JÜB KÉB
 x x x x x x

(4) Jegyzői láttamozás: 2016. 01. hó 12. nap Aláírás: Megjegyzéssel

(5) Meghívandók:

(6) Az előterjesztést kapják:

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület úgy dönt, hogy

1. az előterjesztés 1. sz. mellékletében jelzett helyre a Rákospalotai vértanúk és hősök 1956-os emlékművének és a Rákospalotai kitelepítettek 1953 emlékművének létrehozását támogatja.
2. felkéri a polgármestert, hogy az emlékművek létesítésére a 2017. évi költségvetésben 8 000 000 forintot tervezzen be.

Határidő: azonnal

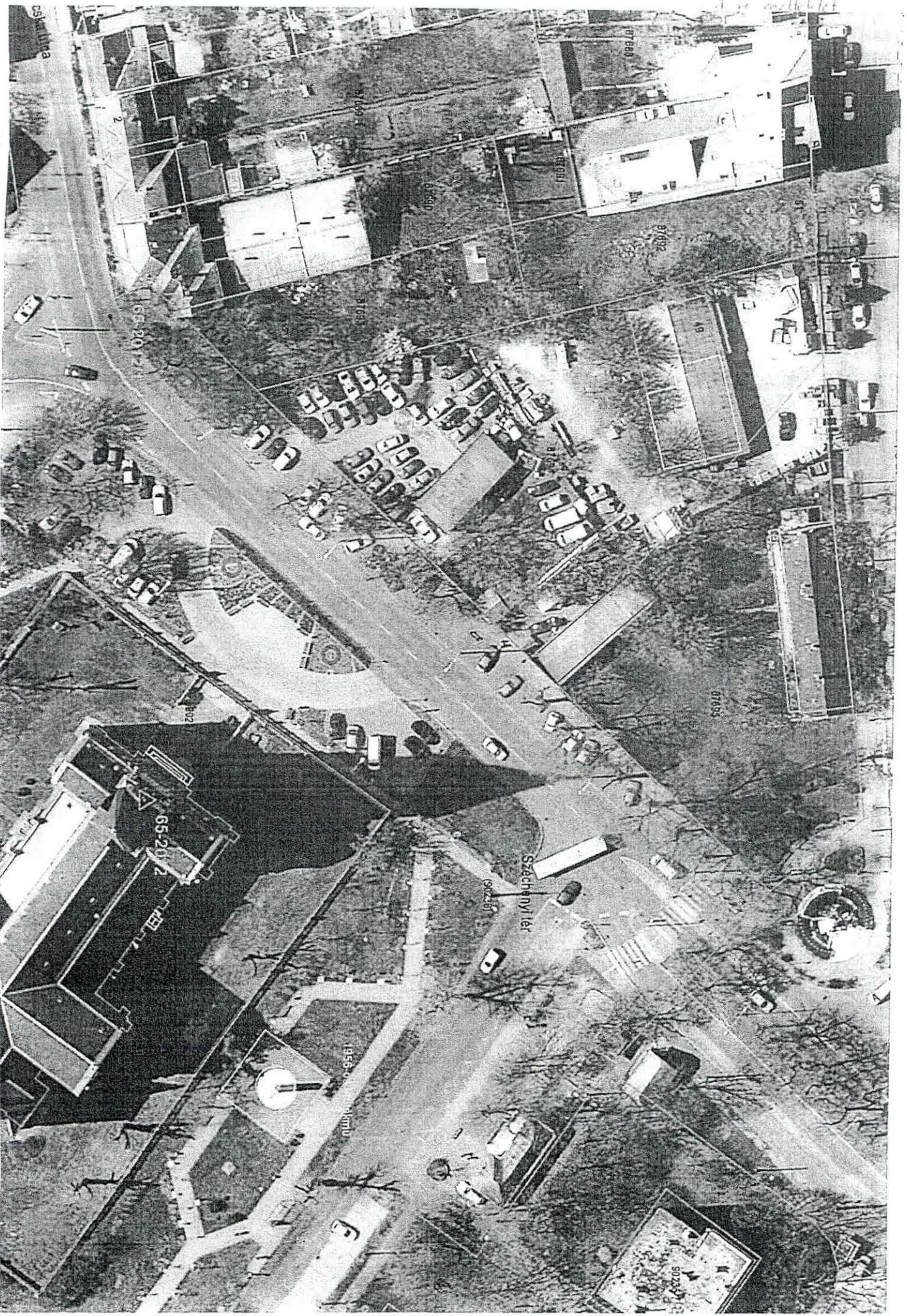
Felelős: polgármester

A határozat elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges!

A döntés alapjául szolgáló jogszabályhely:

MELLÉKLET:

1. Az emlékművek elhelyezkedését ábrázoló térkép
2. Az emlékművekről készült 2 db vázlat

RAKOSPALOTAI HŐSÖK ÉS VÉRTANÚK 1956-os EMLÉKMŰVE 2016

2,5 m

Hécs Péter

RAKOSPALOTAI HŐSÖK ÉS VÉRTANÚK 1956-os
EMLÉKMŰVE
2016

RAKOSPALOTAI KITELEPÍTETTEK EMLÉKMŰE 1953 - 2016

RAKOSPALOTAI
1953.

SZÉCS. DAVID
SZÉCS. DAVIDNÉ
KÓRÓ. ZSÓFIA
KÓRÓ. ISTVÁN
KÓRÓ. FERENC
SZÉCS. FERENC
SZÉCS. PÉTER

2,5 m

ANYA - APA - FIÚ
FELÜLVÉLET

CSALÁD
OLDALNÉLET
Her. Péter

RAKOSPALOTAI KITELEPÍTETTEK
EMLEKMŰE 1953 - 2016